

**MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII NA LATA 2022- 2024**

Projekt

I. WPROWADZENIE

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024 jest wynikiem obowiązków nałożonych na jednostki samorządu terytorialnego ustawą z 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw. Program stanowi kontynuację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 (który traci swoją moc obowiązującą 31 marca 2022 roku) oraz analogicznych programów wcześniejszych. Program zakłada realizację działań, które są zgodne zarówno z kierunkami zawartymi w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.), jak i z kierunkami zawartymi w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469). Ustawy te nakładają na JST prowadzenie działań w obszarze profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom oraz integracji społecznej osób uzależnionych czyniąc je zadaniami własnymi gminy, a wspomniana wcześniej nowelizacja określa obowiązek uchwalenia programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Znaczenie przeciwdziałania uzależnieniom podkreśla fakt, że profilaktyka uzależnień (w tym uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych) jest jednym z celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025. W dokumencie tym, jako realizatorów działań, wskazano także JST – dotyczy to wszystkich działań w ramach zintegrowanego przeciwdziałania uzależnieniom, w tym od alkoholu oraz zadań na rzecz „ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP” w ramach przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków. Głównymi założeniami Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024 jest kontynuacja dotychczas podejmowanych działań, dalszy ich rozwój, podejmowanie takich, które prowadzone systematycznie spowodują zmniejszenie szeroko rozumianych negatywnych zjawisk spowodowanych nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

Przeprowadzone ewaluacje poprzednich programów wskazują na zasadność kontynuacji działań w tym obszarze z rekomendacją wprowadzenia niezbędnych modyfikacji.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zwany dalej Programem jest dokumentem wyznaczającym cele

i sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii na terenie miasta Bartoszyce. Stanowi kontynuację i rozwinięcie działań prowadzonych w latach ubiegłych oraz jest integralną częścią „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bartoszyce na lata 2016-2022”.

Program wpisany w dziale 851 - ochrona zdrowia, rozdziale 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz w rozdziale 85153 - przeciwdziałanie narkomanii to całościowy układ aktywności, który realizowany jest w Gminie Miejskiej Bartoszyce od wielu lat.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Ustawy:

1. z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
2. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
3. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249),
4. z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1956 z późn. zm.),
5. z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 711 z późn. zm.),
6. z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.),
7. z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.)
8. z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2020 r. oz. 1876 z późn. zm.)
9. z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.)
10. z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz.559)
11. z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176)

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r.

2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022, przyjęty Uchwałą Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r.

Przepisami ustawy z 17.12.2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2469) zmieniono m.in. przepisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Ustawa powołuje Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU) jako jeden podmiot prowadzący działalność w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami. Uzupełnić należy, że KCPU zostało powołane poprzez połączenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UŻYWANIEM ALKOHOLU I NARKOTYKÓW

Diagnoza ma na celu dostarczenie rzetelnych informacji przydatnych do zaplanowania i realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022- 2024 rok. Diagnoza powstała w oparciu o materiały własne Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki Uzależnień oraz informacje i dane liczbowe otrzymane od podmiotów współpracujących przy realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, w tym:

Komendy Powiatowej Policji w Bartoszycach,

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bartoszycach,

Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszycach,

Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia „Szansa”,

Sądu Rejonowego w Bartoszycach,

Powiatowego Urzędu Pracy,

Szkół Podstawowych w Bartoszycach.

Wykorzystano także raporty z badań dotyczących problemu używania alkoholu i środków psychoaktywnych przez młodzież szkolną, przeprowadzonych na terenie Bartoszyca w roku 2019 oraz 2021.

III. 1. Rynek napojów alkoholowych w Bartoszycach

Dostępność alkoholu ma wpływ na występowanie problemów zdrowotnych i społecznych związanych z alkoholem. W 2021 r. na terenie miasta Bartoszyce funkcjonowało ogółem **77** punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 52 punktów detalicznych i 25 punktów gastronomicznych.

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie (stan na 30.11.2021 r.)								
1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				9. ogółem (suma kolumn 4 + 8)
według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu				
1. do 4,5% (oraz piwa)	2. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	3. pow. 18%	4. razem	5. do 4,5% (oraz piwa)	6. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	7. pow. 18%	8. razem	
51	48	49	148	24	15	16	55	203

Według Światowej Organizacji Zdrowia jeden punkt sprzedaży alkoholu powinien przypadać na 1-1,5 tys. mieszkańców. Tymczasem jak wynika z danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) w Polsce średnio w 2020 r. na jeden punkt przypada 301 osób. Natomiast w gminie Bartoszyce na jeden punkt sprzedaży wypada średnio 288 osób.

W 2021 r. wydano łącznie **26** zezwoleń uprawniające do sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta Bartoszyce.

Kategoria	2018	2019	2020	2021
do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	6	11	13	8
powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu	6	9	12	8
Powyżej 18% zawartości alkoholu	5	9	10	10
Łącznie	17	29	35	26

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w 2021 roku:								
1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				9. ogółem (suma kolumn 4 + 8)
według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu				
1. do 4,5% (oraz piwa)	2. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	3. pow. 18%	4. razem	5. do 4,5% (oraz piwa)	6. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	7. pow. 18%	8. razem	
7	8	8	23	1	0	2	3	26

Łączny limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych uchwalony przez radę gminy (limit sklepów + limit lokali gastronomicznych): stan na 30.11.2021 r.	300
--	-----

Limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	210
---	-----

Limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	90
--	----

Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w 2020 roku.:	
Ogółem: Przedsiębiorcom posiadającym zezwolenia:	0

Liczba decyzji podjętych przez gminę w sprawie wygaśnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z tytułu niedokonanie opłaty określonej w art. 11 ¹ ust. 2 i 5 w terminach, o których mowa w art. 11 ¹ ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:	0
---	---

Łączna liczbę decyzji wydanych w gminie w 2021 roku dotyczących cofnięcia i wygaśnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, uchylonych przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze:	0
--	---

III. 2. Raport sporządzony z danych przekazanych przez instytucje realizujące gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Analiza wzrostu- spadku liczby bezrobotnych w roku 2021 w Mieście Bartoszyce

Miasto Bartoszyce położone jest w północnej Polsce, w województwie warmińsko-mazurskim. Powierzchnia miasta wynosi 11,79 km².

Miasto Bartoszyce zamieszkuje **22.165** mieszkańców, w tym 11.927 kobiet (wg stanu na 01.12.2021 r.). Miernikami aktywności ekonomicznej rzutującymi na warunki życia oraz poziom zamożności jest liczba osób pracujących, bezrobotnych, poziom wynagrodzeń, a także liczba osób korzystających z pomocy społecznej.

W październiku 2021 roku w rejestrze osób bezrobotnych w całym powiecie bartoszyckim pozostawały **3047** osób, w tym **1696** kobiet (dla porównania w roku 2020 liczba bezrobotnych wynosiła- **3231** osób, zaś w roku 2019- **3112**osób).

- liczba bezrobotnych zarejestrowanych w samych Bartoszycach wynosi- **937** osób, w tym 489 kobiet

- liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku w powiecie wynosiła **444** osób (w tym kobiet- 242)

- liczba osób długotrwale bezrobotnych wynosi- **1830**

Charakterystyczną cechą bezrobocia, niezależnie od tendencji występujących w kształtowaniu się ogólnej liczby bezrobotnych w ostatnich latach, jest utrzymywanie się niekorzystnych cech w strukturze bezrobocia, do których w szczególności należy wysoki udział w łącznej liczbie bezrobotnych:

- osób do 25 roku życia- **418** osób w tym 242 kobiety
- powyżej 50 roku życia- **775** osób
- bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych – **1156** osób
- bez doświadczenia zawodowego- **644** osoby
- korzystające ze świadczeń pomocy społecznej- **15** osób
- posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia- **691** osób
- posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia- **25**
- bezrobotnych mieszkańców wsi – **1726**, w tym **1004** kobiety
- bezrobotni zarejestrowani według wieku: 18-24 lat- 418, 25-34 lata- 832, 35-44 lata- 742, 45-54 lat- 521, 55- 59 lat- 344, powyżej 60 r.ż.-190 osób
- bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia: wyższe- 226 osób, policealne i średnie zawodowe- 571, średnie ogólnokształcące- 436, zasadnicze zawodowe- 871, gimnazjalne i poniżej- 943 osoby.
- poszukujący pracy- **25** osób

Informacje z Komendy Powiatowej Policji

Komenda Powiatowa Policji w Bartoszycach w okresie od 01.01. do 02.11.2021 roku odnotowała następujące zdarzenia dotyczące naruszenia prawa i porządku publicznego przez osoby pod wpływem alkoholu dotyczące całego powiatu bartoszyckiego.

Naruszenia prawa przez osoby będące pod wpływem alkoholu.

L.p.	Naruszenie prawa i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu	2020	2021
1.	Popelniane przestępstwa w związku z alkoholem lub inna substancja psychoaktywną	22	29
a)	Zabójstwo	1 *	0
b)	Kradzież mienia	51*	74*
c)	Kradzieże z włamaniem	44*	33*
2.	Interwencje domowe Policji: - w tym interwencje wobec osób znajdujących się pod wpływem alkoholu lub narkotyków	487*	341*
3.	Osoby izolowane w PDOZ do wytrzeźwienia	8	33
4.	Wypadki i kolizje drogowe po spożyciu alkoholu lub w związku z alkoholem	25	14
5.	Prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu	182	69

* Jest to ogólna liczba bez rozróżnienia czy sprawcy byli czy też nie pod wpływem alkoholu, ponieważ Policja nie prowadzi oddzielnej statystyki pod tym kątem.

Liczba ofiar przemocy domowej wg statystyk policyjnych.

Liczba ofiar przemocy domowej	2020	2021
Ogółem:	179	124
w tym kobiet	123	87
w tym mężczyźni	34	41
Dzieci	23	15

Liczba sprawców przemocy domowej wg statystyk policyjnych.

Liczba sprawców przemocy domowej	2020	2021
Ogółem:	160	118
w tym sprawcy, którzy w trakcie trwania interwencji znajdowali się pod działaniem alkoholu	125	59

Informacje z Sądu Rejonowego w Bartoszycach- III Wydział Rodzinny i Nieletnich

Do Sądu Rejonowego wpłynęło **36** wniosków z terenu Miasta Bartoszyce w sprawie o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu (dla porównania w roku 2020 było ich 41). Wobec **14** osób wydano postanowienia w niniejszej sprawie. Na dzień dzisiejszy oczekują sprawy, które nie są jeszcze merytorycznie rozpoznane. W **4** sprawach rodzicom ograniczono władzę rodzicielską nad małoletnimi dziećmi poprzez nadzór kuratora, **2** dzieci umieszczono w placówce opiekuńczo- wychowawczej w związku z zaniedbywaniem obowiązków rodzicielskich.

Ponadto zarejestrowano 2 sprawy, w których procedowano na podstawie art. 755 § 1 pkt 4 Kodeksu Postępowania Cywilnego po otrzymaniu zawiadomienia z Policji (uregulowanie sposobu roztoczenia pieczy nad małoletnimi dziećmi i kontaktów z dzieckiem).

Dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach w okresie od 01.01.–19.11.2021 roku udzielił pomocy **812** rodzinom, a dokładnie **1380** osobom z tych rodzin. Ośrodek objął też w okresie jak powyżej dożywianiem **124** dzieci z **81** rodzin.

Procedurą Niebieskiej Kary Ośrodek objął **5** rodziny. Pracownicy socjalni **11** razy interweniowali w związku z sygnałami o występowaniu przemocy.

Wobec **4** osób MOPS zwrócił się do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych z wnioskiem o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego.

W ramach poradnictwa specjalistycznego MOPS udzielone zostały następujące porady:

<i>Porady</i>	Liczba udzielonych porad	
	2020 r.	2021 r.
Porady prawne	38	19
Porady pedagogiczne	82	97
Porady psychologiczne	31	34
Porady specjalistów pracy socjalnej	426	1059
Porady telefoniczne	561	379
Porady dotyczące przemocy domowej	557	501
<i>Suma</i>	1695	2089

Z zaprezentowanych danych wynika, że najwięcej osób korzysta z porad telefonicznych oraz porad dotyczących przemocy, zaś znacząco, ponownie jak w roku ubiegłym zmniejszyła się liczba porad prawnych.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia „Szansa”

W ramach kontraktu Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia „Szansa” w Bartoszycach zabezpiecza program terapii podstawowej dla osób uzależnionych i współuzależnionych – leczenie ambulatoryjne.

Liczba pacjentów, którzy skorzystali z pomocy leczenia odwykowego w okresie od 01.01. do 20.11.2021r.

Z pomocy poradni skorzystało **189** osób, w tym 147 osób uzależnionych od alkoholu, 5 osób pijących szkodliwie, 26 osób współuzależnionych, 2 osoba uzależniona od różnych środków psychoaktywnych oraz 9 osób doświadczających przemocy.

Na leczenie odwykowe zgłosiły się **63** osoby, wobec których Sąd Rejonowy wydał postanowienie o zastosowaniu obowiązku leczenia odwykowego. Obowiązek ten zrealizowało 7 osób, a 24 nadal realizuje. Program realizowany był tylko w kontakcie indywidualnym.

Wyniki badań ankietowych Problem alkoholu wśród młodzieży

Celem przeprowadzenia diagnozy problemu uzależnień od alkoholu w listopadzie 2021 r. wśród uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych przeprowadzono badanie ankietowe, którym objęło **528** uczniów w wieku 13- 15 lat.

Celem przeprowadzonych badań była przede wszystkim analiza takich kwestii jak: wiedza i przekonania uczniów dotyczące problematyki spożywania alkoholu, dostępności alkoholu (w opinii młodzieży), podatności na wpływy rówieśnicze– wobec propozycji wypicia alkoholu, ryzyko związane ze spożywaniem alkoholu, powody oraz skala spożywania alkoholu, w tym także wiek inicjacji.

Ankieta była anonimowa, zawierała 17 pytań.

Tabela 1. Struktura demograficzna badanej populacji

Podział z uwagi na płeć	
Kobiety	Mężczyźni
277	251

Tabela 2. Kontakt z alkoholem

Spożywanie alkoholu				Częstotliwość spożywania alkoholu	
Tak		Nie		Codziennie	4
liczba	%	liczba	%	Kilka razy w tygodniu	0
98	19	430	81	Raz w tygodniu	2
				Tylko w weekendy	7
				Raz w miesiącu	13
				Nie wiem	71

Z całej grupy badanej młodzieży **98** osób przyznało się do spożywania alkoholu, co stanowi 19% ogółu respondentów (dla porównania w roku 2019 spożywanie alkoholu deklarowało 40,6 % badanych).

Uczniowie deklarowali, że miejscami, w których najczęściej mają kontakt z alkoholem jest odpowiednio: własny dom, mieszkanie znajomych, na imprezie, park. Alkohol najczęściej spożywany to odpowiednio: piwo- 59 osób, wódka- 24, wino- 17 i drinki-14 osób.

Tabela 3. Sposoby zdobywania alkoholu

sam kupuję w sklepie	9
kupuje mi go starszy kolega	21
podkradam rodzicom	12
częstują mnie koledzy	22
inne	25

Tabela 4. Czy Twoi rodzice wiedzą, że pijesz alkohol?

Tak i zaakceptowali to	Tak i nie akceptują tego	Nie wiedzą o tym
14	14	46

Z grupy badawczej 14 osób zadeklarowało niepokojącą akceptację ze strony rodziców na spożywanie przez nich alkoholu.

Badając przyzwolenie społeczne na spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie wiadomo, że 12 osób zwykle spotykają się z odmową sprzedaży alkoholu, 9- czasami, zaś 28 osób nie mają problemów z nabyciem alkoholu w sklepie lub lokalu.

Tabela 5. Czy uważasz, że alkohol stanowi poważny problem wśród młodzieży?

tak	68
nie	24
nie zastanawiałem/am się	42

Tabela 6. Czy Twoi najbliżsi znajomi piją alkohol?

tak	101
nie	190
nie wiem	172

Tabela 7. Powody oraz skutki spożywania alkoholu wskazane w ankiecie.

Powody	Skutki
naśladowanie modelu rodziców pijących alkohol, dla dobrej zabawy, dla towarzystwa, z chęci zaimponowania, presja otoczenia, braku akceptacji, z ciekawości, dla szpanu, z powodu problemów (szkoła, dom), z powodu kłótni, ze smutku, celem odstresowania się, zwrócenia uwagi rodziców, poczucie dorosłości, z powodu doświadczania przemocy, z samotności, depresja, dla przyjemności	pogorszenie sprawności intelektualnej, zaburzenia pamięci, problemy w szkole oraz w domu, uzależnienie, choroby, padaczka alkoholowa, zatrucia i wyniszczenie organizmu, depresja, wypadki, śmierć, brak koncentracji, zawroty głowy, bóle brzucha, zaburzenia hormonalne, nadpobudliwość, rozpad rodziny, agresja, przestępstwa, problemy społeczne.

Dlaczego młodzież sięga po alkohol? Przyczyn może być wiele. Jednym ze źródeł nadużywania alkoholu przez nastolatki są doświadczenia rodzinne. Dziecko alkoholika ma bardzo duże szanse, by samemu zostać alkoholikiem. Badania sugerują, że potomstwo wychowywane w domach, w których panuje alkohol, jest 4 razy bardziej

narażone na rozwój choroby alkoholowej. Pijący alkohol rodzice stają się dla dzieci pierwszymi modelami zachowań. Alkoholizujący się opiekunowie powodują, że dzieci nie mają zaspokojonych podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych, co eskaluje inne problemy natury wychowawczej i edukacyjnej, np. problemy w szkole, wyczyny chuligańskie, wagary, kradzieże. Innym powodem, dla którego młodzież sięga po alkohol, jest presja grupy rówieśniczej. Młodemu człowiekowi bardzo zależy na akceptacji ze strony kolegów i z obawy przed wyśmianiem, za namową rówieśników, sięga po pierwsze piwo czy drinka. Młodzi ludzie bardzo często traktują alkohol jako panaceum na swoje smutki i problemy. Skoro jestem nieśmiały, dodam sobie odwagi i pewności siebie, wypijając piwo. Alkohol rozluźnia, daje poczucie swobody i radości, dlatego wiele nastolatków sięga po etanol w przypadku kłopotów z rodzicami bądź trudności szkolnych. Alkohol jednak nie tylko nie ułatwia rozwiązania problemowych sytuacji, co dodatkowo je jeszcze bardziej komplikuje, piętrząc nowe kłopoty. Jednym z częstych powodów sięgania po alkohol jest depresja. Doświadczanie trwałego smutku, przygnębienia, męczliwości, braku energii, utraty możliwości cieszenia się i innych objawów depresyjnych, sprzyja poszukiwaniu sposobów radzenia sobie z tymi przykrymi odczuciami. Dla niektórych alkohol zdaje się być środkiem do uśmierzania złego samopoczucia. Osoby takie piją dla poprawienia nastroju i odsunięcia od siebie poczucia bezradności. Mogą one wówczas doświadczać poprawy i choć zwykle jest ona krótkotrwała, to alkohol może stać się elementem „samoleczenia depresji”. Picie jest wówczas dążeniem do nieodczuwania problemów, które w stanie depresyjnym postrzegane są jako nierozwiązywalne.

Euforyzujące działanie alkoholu przynosi na początku picia krótkotrwałą ulgę, a równocześnie trzeba podkreślić, iż systematyczne picie ma działanie depresjogenne (wywołuje lub nasila depresję). Pojawia się wtedy ryzyko wystąpienia zjawiska „błędnego koła”, czyli chęci napicia się skoro już kilka razy „alkohol pomógł”. Mogą wówczas ulec wzmocnieniu zachowania polegające na sięganiu po alkohol w sytuacjach doświadczania smutku i innych objawów depresji. To może być wstępem do nadużywania tej substancji, a następnie – do uzależnienia.

Jako choroby będące następstwem nadużywania alkoholu respondenci wskazali: choroby serca, nerek, marskość wątroby, trzustki, przewodu pokarmowego, nowotwory, problemy z krążeniem, ze wzrokiem, padaczka alkoholowa, uzależnienie od alkoholu, depresja, choroby psychiczne

Uzasadnienia wypowiedzi. „Alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce - prawda czy fałsz?

Odpowiedzi wskazywały, że jest to fałsz, ponieważ każdy alkohol jest tak samo groźny i spożywany w nadmiernej ilości powoduje negatywne skutki.

Jakie działania powinny podjąć instytucje państwowe, aby chronić młodzież przed spożywaniem alkoholu?

- kontrolowanie wieku kupujących alkohol
- podwyższenie ceny alkoholu, a nawet wycofanie ze sprzedaży
- karanie osób pełnoletnich za zakup alkoholu nieletnim oraz karanie sprzedawców a nawet obowiązek kamer w sklepach
- podwyższenie wieku kupujących alkohol do 20 roku życia
- częste patrole policji i straży miejskiej w miejscach odwiedzanych przez młodzież
- rozmowy z uczniami na temat konsekwencji spożywania alkoholu
- uświadamianie rodziców o szkodliwości spożywania alkoholu
- wdrażanie programów profilaktycznych o szkodliwości napojów alkoholowych oraz angażowanie młodzieży w akcje uświadamiające szkodliwość spożywania alkoholu.

Wyniki badań ankietowych Problem zażywania środków uzależniających (narkotyki i dopalacze).

Zagrożenie dzieci i młodzieży substancjami psychoaktywnymi jest szczególnie niepokojącym zjawiskiem, mającym miejsce w dzisiejszej rzeczywistości. Wymaga ono diagnozowania i podejmowania środków zaradczych. Celem podjętych badań, była próba określenia obszaru zagrożenia substancjami psychoaktywnymi młodzieży w wybranych klasach oraz rozmiaru badanego zjawiska. Szczególnie uzyskanie informacji na temat obecności substancji psychoaktywnych w środowisku młodych ludzi, ich poczucia zagrożenia oraz doświadczenia w tym zakresie. Pod pojęciem substancji psychoaktywnych rozumiemy substancje pochodzenia naturalnego lub syntetycznego używane w celu zmiany stanu psychicznego. Coraz większym zagrożeniem są bardzo popularne wśród młodych ludzi, głównie ze względu na dostępność i niewygórowaną cenę, tzw. dopalacze. Problematyka badawcza koncentrowała się wokół zagadnień dotyczących przyjmowania substancji psychoaktywnych, głównie papierosów, narkotyków (także dopalaczy).

Celem przeprowadzenia diagnozy problemu zażywania środków psychoaktywnych (narkotyków, dopalaczy) w listopadzie 2019 r. wśród uczniów klas VIII szkół podstawowych przeprowadzono badanie ankietowe, którym objęło **184** uczniów w wieku 14- 15 lat.

Tabela 1. Struktura demograficzna badanej populacji

Podział z uwagi na płeć	
Kobiety	Mężczyźni
105	79

Tabela 2. Jak oceniasz skalę zażywania środków w uzależniających w Twoim otoczeniu?

Duża	Średnia	Mała	Trudno powiedzieć
17	42	48	77

Tabela 3. Czy znasz skutki zażywania narkotyków oraz innych używek?

Tak	Nie
159	25

Respondenci jako skutki zażywania narkotyków wskazali: uzależnienie, śmierć, choroby, napady agresji, problemy zdrowotne w tym psychiczne, utrata wagi, halucynacje, problemy w domu i w szkole.

Młodzież zjawisko uzależnienia od środków psychoaktywnych ocenia jako poważny problem- 132 osoby- co stanowi 71% badanych, 5 osób stwierdziło, że to dobra zabawa.

Tabela 4. Czy Twoim zdaniem od narkotyków i innych używek można się uzależnić?

Tak	Nie	Nie wiem
157	7	15

Świadomości młodzieży na temat możliwości uzależnienia się od narkotyków jest dość jednoznaczna- wykazało się nią 85% badanych. W opinii uczestników ankiety wiedzę o środkach uzależniających młodzież czerpie najczęściej z Internetu i ze szkoły. Duża jest też rola rodziców w budowaniu świadomości dzieci.

Tabela 5. O których narkotykach i innych środkach uzależniających słyszałaś/eś najczęściej?

marihuana	haszysz	amfetamina	LSD	grzyby halucynogenne	kokaina	ekstazy
143	58	126	96	97	131	68
crack	substancje wziewne	leki uspokajające i nasenne	alkohol	papierosy	dopalacze	inne
37	30	95	149	146	142	0

Jako substancję, z którą młodzież miała już kontakt, najczęściej bo 60 osób wskazało alkohol, 32 osoby- papierosy zaś 1 dopalacze. 8 osób przyznało, że nadal pali papierosy, a 14 spożywa alkohol.

Tabela 6. Powody spróbowania środków uzależniających?

to pytanie mnie nie dotyczy	110
namówili mnie znajomi	7
chciałam/em zobaczyć jak to jest	28
chciałam/em zapomnieć o problemach	11
chciałam/em dobrze się bawić	11
chciałam/em zaimponować innym	4
inny	5

Na pytanie: **Czy uważasz, że w szkole powinny częściej odbywać się zajęcia na temat profilaktyki uzależnień?**

Tak odpowiedziało- 121 badanych

Nie odpowiedziało- 54 badanych

Jako miejsca gdzie może szukać pomocy osoba mająca problem z narkotykami wskazano: poradnie i ośrodki terapii uzależnień, szkołę (pedagog, wychowawca), rodziców, psychologa, telefon zaufania, policje i przyjaciół.

Problemy związane z uzależnieniem behawioralnym.

Uzależnieniem behawioralnym, inaczej czynnościowym, nazywamy grupę objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Zazwyczaj są to zachowania akceptowane społecznie. Warto podkreślić, że uzależnienia behawioralne są zachowaniami nie związanymi z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jestm.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami. W polskiej literaturze nie uzyskano zgody co do tego, jakie określenie będzie najbardziej adekwatne, dlatego stosowane są zamiennie takie określenia jak uzależnienia od czynności, zachowania kompulsywne, nałogowe, problemowe czy zaburzenia zachowania.

Z badań prowadzonych nad uzależnieniami behawioralnymi w Polsce wynika, że ten typ uzależnień staje się coraz większym problemem. Potwierdzeniem tego jest raport

pt: „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących od hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019” przygotowany na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomani. Głównie wnioski z raportu:

- ✓ osoby grające na pieniądze stanowiły 37,1% populacji osób w wieku powyżej 15 roku życia. Osoby te najczęściej grają w tzw. „toto-lotka” (27,4%), zdrapki (16,3%) oraz konkursy i loterie sms-owe (6,3%),
- ✓ w gry hazardowe przynajmniej raz w życiu grało 18,2% badanych piętnasto-szesnastolatków oraz 21,4% siedemnasto-osiemnastolatków,
- ✓ do problemów z kompulsywnym kupowaniem przyznało się 3,7% populacji Polaków w wieku powyżej 15 roku życia, co w liczbach bezwzględnych przekłada się na 1,4 miliona osób,
- ✓ prawie jedna dziesiąta Polaków powyżej 15 roku życia (9,1%) miała problem z uzależnieniem od pracy.

Z kolej opracowania dotyczącego problemów młodzieży pt: „Nastolatki wobec internetu” wynika, że:

- ✓ co trzeci nastolatek (33,6%) ma objawy problemowego użytkowania Internetu (tzw.PUI), a 3,2% osiąga bardzo wysokie wskaźniki PUI,
- ✓ 64,1% badanych młodych ludzi przyznaje, że powinna mniej korzystać ze smartfona,
- ✓ 29,8% badanych nastolatków odczuwa potrzebę korzystania stale ze smartfona, a ponad połowa wskazuje, że korzysta z mobilnego urządzenia dłużej niż zamierzała,
- ✓ prawie co trzeci nastolatek (31,0%) przyznaje, że nie jest w stanie funkcjonować bez smartfona, a co czwarty (24,8%) odczuwa zniecierpliwienie oraz zdenerwowanie, gdy nie może z niego korzystać,
- ✓ 37,9% badanej młodzieży podejmuje zakończone niepowodzeniem próby ograniczania korzystania z mobilnego urządzenia,
- ✓ ponad ¼ badanych (26,1%) z powodu używania smartfona zaniedbuje zaplanowane czynności lub obowiązki.

Podkreślić należy, że zgodnie z rekomendacją Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom problem uzależnień behawioralnych powinien zostać ujęty w uchwalanych gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

III.3. Zdiagnozowane problemy i potrzeby

Powyższa analiza umożliwiła zidentyfikowanie następujących problemów i potrzeb:

- utrzymujący się w mieście problem uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- występująca wśród dzieci i młodzieży skłonność do zachowań ryzykownych - sięgania po alkohol i środki psychoaktywne, nałogowe korzystanie z zaawansowanych technicznie urządzeń do wymiany danych, takich jak komputery i smartfony m.in. pod wpływem presji grupy rówieśniczej, jako panaceum na smutki, problemy oraz pojawiające się epizody depresyjne,
- występujące zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie,
- nadal niewystarczająca wiedza mieszkańców miasta o możliwościach uzyskania profesjonalnej pomocy przez osoby zagrożone i uzależnione od substancji psychoaktywnych, osoby współuzależnione oraz dotknięte przemocą w rodzinie.

Zidentyfikowanie powyższych problemów nasuwa wniosek, że należy kontynuować już podjęte działania oraz wdrożyć nowe, m.in.:

- zwiększyć dostępność pomocy psychologicznej w zakresie uzależnień oraz dla osób znajdujących się w kryzysie, nie radzących sobie z problemami i stresem;
- kształtować u dzieci i młodzieży postawy asertywne, rozwijać umiejętności radzenia sobie z emocjami oraz rozwiązywania konfliktów,
- wzmacniać umiejętności opiekuńczo- wychowawczych, edukowanie rodziców w zakresie rozpoznawania symptomów świadczących o spożywaniu substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych przez dzieci i młodzież oraz prawidłowego reagowania w takich przypadkach;
- podnosić świadomość społeczną na temat uzależnień i przemocy poprzez realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach,
- przeciwdziałać przemocy poprzez koordynację i usprawnianie działania instytucji i organizacji zajmujących się pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- wzmacniać mechanizm kontroli przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim;

- zwiększyć dostępności informacji o podmiotach udzielających wsparcia w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie;
- wspomagać działalności instytucji i organizacji pozarządowych realizujących działania w zakresie szeroko rozumianej problematyki uzależnień i przeciwdziałania zjawiskom przemocy.

IV. Czynniki ryzyka i czynniki chroniące przed uzależnieniem

Uzależnienie od alkoholu, narkotyków czy hazardu dotyka wielu osób na świecie, bez względu na rasę, płeć, wiek czy status społeczny. To, czy ktoś zostanie osobą uzależnioną zależy od szeregu połączonych ze sobą elementów: kombinacji cech osobowości, wzorców i doświadczeń w ciągu życia, sposobów radzenia sobie z nimi, występowania swoistych czynników ryzyka, ale także elementów chroniących przed uzależnieniem. Przyczyną powstania uzależnienia nie jest również określona sytuacja czy doświadczenie. Nie ma konkretnej kombinacji cech osobowości, która z góry skazuje kogoś na bycie alkoholikiem czy narkomanem. Niektóre cechy jednostki i jej środowiska sprzyjają powstawaniu zachowań ryzykownych, inne natomiast je hamują. W profilaktyce określa się je jako czynniki ryzyka i czynniki chroniące. Do chwili obecnej zidentyfikowano kilkadziesiąt czynników ryzyka i czynników chroniących, które następnie skategoryzowano w kilka grup: czynniki indywidualne, rodzinne, szkolne i związane z szerszym kontekstem środowiska społecznego.

Profilaktyka uzależnień jest działalnością nastawioną na osłabienie wpływu lub eliminowanie znaczących czynników ryzyka. Działania i programy profilaktyczne dotyczące zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży powinny być nastawione na opóźnienie wieku inicjacji np. alkoholowej czy internetowej, ograniczenia dostępności do substancji psychoaktywnych korygowanie pozytywnych oczekiwań wobec skutków działania alkoholu lub innych substancji, itd. bowiem ich głównym celem jest kompensowanie lub redukcja wpływu czynników ryzyka.

IV. 1. Czynniki ryzyka zachowań problemowych/ryzykownych dzieci i młodzieży.

Czynniki te zdefiniować można jako cechy osobowe, sytuacje, warunki i wydarzenia życiowe potencjalnie wpływające na pojawienie się problemów w obszarze zdrowia psychicznego, zwiększające prawdopodobieństwo ich wystąpienia.

Czynniki indywidualne:

trudny temperament (impulsywność, nadpobudliwość, agresywność), wczesne zachowania

problemowe (zachowania agresywne, buntownicze, niepodporządkowywanie się dorosłym, wczesne rozpoczynanie eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi- inicjacja przed 12 rokiem życia), deficyty rozwojowe (słaba odporność na frustrację, niedojrzałość emocjonalna i społeczna, słaba kontrola wewnętrzna), duże zapotrzebowanie na stymulację, pozytywne oczekiwania dotyczące skutków picia alkoholu i używania innych substancji, deficyty poznawcze.

Czynniki związane z rodzicami i rodzeństwem:

niski status socjoekonomiczny rodziny (niskie dochody, niski poziom edukacji rodziców, brak stałej pracy), alkoholizm lub inne uzależnienia rodziców (zwiększa biologiczną podatność dziecka na rozwój uzależnienia), choroby psychiczne rodziców, chroniczne konflikty rodzinne z udziałem dziecka, negatywne wzory starszego rodzeństwa (picie, palenie, używanie narkotyków), doświadczenia traumatyczne (wykorzystywanie seksualne dziecka, przemoc w rodzinie)

Czynniki związane z realizacją ról rodzicielskich:

niekorzystne czynniki prenatalne (palenie papierosów lub picie alkoholu przez matkę w czasie ciąży), zakłócenia w rozwoju relacji rodzic-dziecko (brak więzi z rodzicami, wrogość wobec dziecka, emocjonalne odrzucenie), nieprawidłowa realizacja ról rodzicielskich (niespójne i niekonsekwentne postępowanie, kary cielesne, brak granic w okresie dorastania, zaniedbywanie, surowa dyscyplina, słaby nadzór na dzieckiem)

Czynniki ryzyka związane ze szkołą i nauką w szkole:

niepowodzenia w szkole (np. brak postępów w nauce, ubogie słownictwo, kłopoty z nauką pisania i czytania), negatywny stosunek do szkoły i obowiązków szkolnych (np. wagary, nieodrabianie prac domowych i negatywny stosunek do nauczycieli), problemy z zachowaniem w szkole (np. zachowania agresywne wobec rówieśników, bójki, konflikty z nauczycielami).

Czynniki związane z rówieśnikami:

przynależność do niekonstruktywnej grupy rówieśniczej (rówieśnicy z problemami w zachowaniu, nie respektujący norm społecznych, używający substancji psychoaktywnych), obserwowanie u rówieśników aprobaty dla używania substancji psychoaktywnych, odrzucenie przez rówieśników (bycie ofiarą przemocy rówieśniczej, brak rówieśniczych kontaktów towarzyskich)

Czynniki związane ze środowiskiem lokalnym:

niski poziom nauczania i opieki w szkole (zły klimat społeczny szkoły, niski poziom nauczania, brak wsparcia nauczycieli), wysoka dostępność substancji psychoaktywnych, wysoki poziom zagrożenia (przestępczość, przemoc, nieprzestrzeganie prawa), niekorzystne warunki ekonomiczne (bieda, brak pracy, dezorganizacja życia społecznego)

Czynniki makrospołeczne:

Ekspozycja na negatywne przekazy medialne (akty przemocy, modelowanie agresji, reklama alkoholu)

Pojedyncze czynniki ryzyka nie są zwykle w stanie zagrozić prawidłowemu rozwojowi młodych ludzi. Dopiero działanie kilku czynników ryzyka staje się niebezpieczne. Należy pamiętać, że czynniki ryzyka są silnymi predyktorami zachowań ryzykownych i problemów młodzieży a stopień prawdopodobieństwa ich pojawienia się u młodego człowieka zależy od wystąpienia określonej kombinacji czynników ryzyka i czynników chroniących. Perspektywa pojawienia się zachowań ryzykownych jest tym większa, im więcej jest czynników ryzyka, im bardziej są one szkodliwe i im dłużej trwa ich działanie, przy jednoczesnym niskim poziomie czynników chroniących. Co więcej, efekty oddziaływania czynników ryzyka na różne osoby nie są takie same. To co w przypadku jednej osoby może działać jako „wyzwalacz” zachowań problemowych, może nie mieć większego wpływu na zachowanie innej osoby. Wpływ poszczególnych czynników ryzyka jest także odmienny w różnych fazach rozwojowych człowieka.

IV. 2. Czynniki chroniące

Przez czynniki chroniące rozumiemy właściwości indywidualne, relacje z bliskimi osobami, cechy środowiska rodzinnego i prorodzinnego, które mogą neutralizować lub kompensować negatywne działanie czynników ryzyka, zwiększać ogólną odporność jednostki, wyzwalać energię i procesy odwrotne do tych, które prowadzi do choroby, zaburzenia lub nieprzystosowania.

Czynniki chroniące rozpatruje się w kilku obszarach: właściwości indywidualne (predyspozycje i umiejętności), relacje z rodzicami i cechy środowiska rodzinnego, wsparcie środowiska pozarodzinnego, zasoby środowiska lokalnego (miejsca zamieszkania)

Właściwości indywidualne:

procesy poznawcze (wysoka inteligencja, zdolność uczenia się, ciekawość poznawcza, koncentracja uwagi, zdolności werbalne), temperament (towarzyskość, dobre zdolności adaptacyjne),

procesy motywacyjne (posiadanie planów i celów życiowych, aspiracje edukacyjne), sprawne mechanizmy samokontroli (radzenie sobie z negatywnymi emocjami, kontrola impulsów), pozytywny obraz siebie (poczucie własnej wartości, wiara we własne możliwości, optymizm i pogoda ducha), umiejętności społeczne (porozumiewanie się z innymi w sytuacjach konfliktowych, rozwiązywanie problemów i konfliktów, asertywność, poczucie własnej skuteczności).

Relacje z rodzicami i cechy środowiska rodzinnego:

silna więź z rodzicami, zaangażowanie rodziców w życie dziecka, wsparcie ze strony rodziców, zaspokajanie potrzeb dziecka (emocjonalnych, poznawczych, społecznych i materialnych), monitorowanie czasu wolnego dziecka, zaangażowanie rodziców w szkolne sprawy dziecka, jasne oczekiwania rodziców, zasady rodzinne.

Wsparcie środowiska pozarodzinnego:

przynależność do konstruktywnej grupy rówieśniczej (rówieśnicy akceptujący normy, z aspiracjami edukacyjnymi, prospołeczni), nieformalni dorośli mentorzy (oparcie w zaufanej osobie dorosłej).

Zasoby środowiska lokalnego (środowiska zamieszkania):

dobra szkoła (pozytywny klimat, wsparcie ze strony nauczycieli, poczucie przynależności do szkoły, wymagania od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy), przyjazne i bezpieczne sąsiedztwo (dostęp do ośrodków rekreacji, klubów, poradni, ośrodków interwencji kryzysowej), zaangażowanie w konstruktywną działalność (dostęp do klubów młodzieżowych, klubów sportowych, wspólnot religijnych, wolontariat).

Poza uniwersalnymi czynnikami ryzyka i czynnikami chroniącymi są również czynniki specyficzne w przypadku każdego z uzależnień behawioralnych. Należą do nich np.: zniekształcenia poznawcze w ocenie szansy na wygraną w grze losowej, predyspozycje do poszukiwania mocnych wrażeń, łatwa dostępność do gier hazardowych, zaniedbania w sprawowaniu opieki rodzicielskiej, niewłaściwy monitoring zachowań dziecka w internecie.

Czynniki chroniące nie są prostym przeciwieństwem czynników ryzyka. Ich ochronny wpływ polega na tym, że działają one kompensacyjnie lub moderująco na różnorakie czynniki ryzyka odpowiedzialne za rozwój zachowań ryzykownych. Wpływ poszczególnych czynników chroniących nie jest równie silny we wszystkich fazach rozwojowych. Dominującym podejściem w profilaktyce jest więc obecnie rozwijanie zasobów odpornościowych ludzi i społeczności oraz zwiększanie ich możliwości adaptacyjnych, np. umiejętności życiowych, pozytywnej motywacji, dobrych relacji z ludźmi (tzw. profilaktyka pozytywna). Profilaktyka pozytywna nie koncentruje się na usuwaniu samych zagrożeń, jak to miało miejsce w przypadku profilaktyki defensywnej, z tego prostego względu, że ich całkowite wyeliminowanie jest niemożliwe, dąży raczej do wzmocnienia cech, umiejętności, zasobów, które czynią młodych ludzi bardziej odpornymi na zagrożenia. Wśród szeregu aspektów pozytywnego rozwoju dzieci i młodzieży profilaktycy nurtu pozytywnego jako kluczowe czynniki chroniące, wskazują m.in.: rozwijanie umiejętności społecznych, poznawczych i emocjonalnych, umacnianie norm i zachowań prospołecznych oraz wiary w swoje możliwości i w przyszłość, kształtowanie pozytywnej identyfikacji, wspieranie więzi z rodziną, ze szkołą i społecznością lokalną oraz działanie na rzecz rozwoju duchowego. Do skutecznych strategii profilaktycznych należy też rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów.

V. Cel strategiczny, cele operacyjne, zadania Programu

V. 1. Cel Strategiczny

Efektywne wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i wybranych inicjatywy lokalnych w ograniczaniu zjawiska spożywania alkoholu, używania środków psychoaktywnych i podejmowania innych zachowań ryzykownych, szczególnie przez dzieci i młodzież, jak i ograniczanie szkód zdrowotnych oraz zaburzeń życia rodzinnego spowodowanych problemem alkoholowym, narkotykowym oraz uzależnieniami behawioralnymi.

Dodatkowo do Celu Strategicznego, na którym opiera się Program, działania profilaktyczne skierowane będą ze szczególnym uwzględnieniem skutków negatywnych wynikających z pandemii Covid-19. Dbłość o kondycję psychiczną dzieci i młodzieży, udostępnienie miejsc służących wzmocnieniu więzi rodzinnych, nabycie umiejętności społecznych oraz poprawa zdrowia psychicznego.

V. 2. Cele operacyjne

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy społecznej, psychospołecznej i prawnej, a szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozaszkolnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącą rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy, promocji i warunków sprzedaży napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.
7. Funkcjonowanie i działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszychach oraz bieżąca realizacja Programu.

V. 3. Zadania szczegółowe realizujące cele operacyjne.

Cel 1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

1. Wspieranie i finansowanie działalności Punktu Konsultacyjno- Informacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin w tym min:
 - a) udzielanie wsparcia psychologicznego dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz z rodzin dotkniętych problemem uzależnień i przemocą w rodzinie,

- b) działania wobec dla osób sięgających po substancje psychoaktywne, ich rodzin i bliskich,
- c) motywowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii.
2. Współpraca z podmiotami leczniczymi prowadzącymi leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu m.in. w zakresie:
- a) wsparcia i pomocy osobom uzależnionym od alkoholu w dostępie do świadczeń medycznych w zakresie terapii uzależnień.
- b) dofinansowania programu TAZA – Trening Asertywnych Zachowań Abstynenckich, celem którego jest nauka konstruktywnych zachowań w sytuacjach, które grożą załamaniem abstynencji.
3. Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin, jak i osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Aktualizacja miejskiego informatora i jego bezpłatna dystrybucja.
4. Przeprowadzenie kampanii informacyjnej dla lokalnej społeczności, nauczycieli, pedagogów o tematyce zespołu FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) i FAS (Płodowy Zespół Alkoholowy)

Wskaźniki:

- wysokość dofinansowania punktu konsultacyjnego oraz liczba osób objętych tym wsparciem,
- wysokość dofinansowania profilaktycznych programów psychoedukacyjnych oraz programów psychoterapii,
- liczba informatorów,
- liczba osób biorących udział w kampanii o FASD i FAS.

Cel 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy społecznej, psychospołecznej i prawnej, a szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną.

1. Tworzenie zintegrowanego systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Bartoszyce:
- a) upowszechnienie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- b) opracowanie i publikacja informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy,
- c) organizacja i udział w kampaniach i akcjach społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- d) podejmowanie przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych interwencji wobec rodziny dotkniętej przemocą w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”.
2. Tworzenie nowych i wspieranie istniejących miejsc wsparcia dla dzieci i młodzieży, w tym w szczególności z rodzin z problemem alkoholowym oraz z grup podwyższonego ryzyka, mających na celu udzielanie pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej, m. in. dofinansowanie bieżącej działalności miejsc reintegracji społecznej, klubów profilaktyki środowiskowej, świetlic opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych.
 3. Finansowanie działalności Klubu Świetlika w formie zajęć o charakterze opiekuńczo- wychowawczym realizowanych w szkołach podstawowych.
 4. Dofinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocy w rodzinie (z programem profilaktyki uzależnień oraz elementami profilaktyki zdrowotnej).
 5. Finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku.
 6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez:
 - a) wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, koordynującego pracę na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - b) współpracę MKRPA z policją, sądem rodzinnym, kuratorami, MOPS oraz placówkami służby zdrowia w zakresie diagnozowania przemocy w rodzinie oraz udzielania pomocy rodzinom w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
 - c) realizację i dofinansowanie programów profilaktycznych oraz zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - d) współpracę z sądami w zakresie kierowania osób nadużywających alkoholu i stosujących przemoc w rodzinie na leczenie odwykowe oraz do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych lub terapeutycznych,
 - e) prowadzenie działalności informacyjnej dla mieszkańców Bartoszyca w zakresie możliwości uzyskania wsparcia dla osób i rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemoc w rodzinie.

Wskaźniki:

- wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań opiekuńczo- wychowawczych i zajęć socjoterapeutycznych w placówkach wsparcia dziennego oraz liczba osób objętych przez nie

wsparciem,

- wysokość dofinansowania warsztatów profilaktycznych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba dzieci uczęszczających na zajęcia w ramach działalności Klubu Świetlika,
- liczba uczestników zorganizowanego wycieczki w tym wycieczki letniego,
- wysokość dofinansowania wycieczki letniego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz liczba osób nim objętych,
- liczba osób wykluczonych społecznie,
- częstotliwość spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych działających w ramach tego zespołu,
- liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”,

Cel 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozaszkolnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Dofinansowanie realizacji w szkołach oraz innych placówkach oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, mających na celu zapobieganie lub minimalizowanie różnych zachowań ryzykownych i problemów dzieci i młodzieży.
2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej poprzez realizację w placówkach oświatowych szkolnych programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych na poziomie profilaktyki uniwersalnej.
4. Wspieranie działań o charakterze edukacyjnym w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i udzielania pomocy dzieciom, które wykazują zachowania ryzykowne (sięgają po substancje psychoaktywne, stosują agresje i przemoc oraz uzależniają się od czynności).
5. Promowanie wśród dzieci, młodzieży aktywnych form spędzania czasu wolnego poprzez dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, stanowiących integralny element szkolnych programów profilaktyczno- wychowawczych.
6. Organizacja Pikniku rodzinnego w ramach obchodów Bartoszyckich Dni Rodziny.
7. Współdziałanie z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz promocji i trzeźwości

obyczajów, dofinansowanie imprez o charakterze kulturalnym, sportowym, rozrywkowym promującymi zdrowy, bezpieczny styl życia.

8. Wspieranie edukacji publicznej poprzez:

- a) dofinansowanie publikacji prasowych na temat zagrożeń wynikających z uzależnień, informacji o działaniach podejmowanych w mieście w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym i przemocy w rodzinie,
- b) rozpowszechnianie publikacji, materiałów edukacyjnych i informacyjnych o treściach profilaktycznych oraz ich dystrybucja wśród określonych grup adresatów.
- c) szkolenie sprzedawców w zakresie zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- d) podejmowanie inicjatyw, kampanii społecznych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców,
- e) upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/ dystrybuowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych

9. Organizacja Konferencji w ramach międzynarodowej Kampanii „Biała Wstążka”.

Wskaźniki:

- liczba rekomendowanych programów profilaktycznych i liczba osób nimi objęta,
- wysokość dofinansowania pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz liczba osób biorących w nich udział,
- liczba osób uczestnicząca w pikniku rodzinnym,
- rodzaj przedsięwzięć organizowanych w ramach programów profilaktycznych oraz liczba osób nimi objętych, w tym wysokość ich dofinansowania,
- liczba działań o charakterze edukacyjnym w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i udzielania pomocy dzieciom i liczba osób nimi objętymi,
- liczba publikacji prasowych poświęconych problematyce alkoholowej i przemocy w rodzinie,
- liczba materiałów informacyjno- edukacyjnych o uzależnieniach behawioralnych,
- liczba sprzedawców napojów alkoholowych objętych szkoleniami,
- liczba uczestników konferencji.

Cel 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służąca rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.

1. Dofinansowanie i wsparcie organizacyjne działalności instytucji i stowarzyszeń zajmujących się rozwiązywaniem problemów uzależnień poprzez:

- a) ogłaszanie otwartego konkursu ofert w zakresie realizacji Miejskiego Programu

Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok przez podmioty wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o zdrowiu publicznym.

- b) udzielanie pomocy merytorycznej dla instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów uzależnień.
2. Prowadzenie działań wspierających abstynencję i trzeźwienie osób uzależnionych, w tym dofinansowanie udziału osób uzależnionych i członków ich rodzin w pielgrzymce trzeźwościowej.
3. Wspomaganie działalności instytucji działających w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień:
 - 1) współpraca z Komendą Powiatową Policji w Bartoszycach
 - 2) współpraca z Poradnią Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia „Szansa”
4. Przeprowadzenie w placówkach oświatowych badań ankietowych dotyczących używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych wśród młodzieży szkolnej.

Wskaźniki:

- wysokość dofinansowania działalności podmiotów wskazanych w art. 3 ust. 2 ustawy o zdrowiu publicznym.
- liczba działań w ramach ogłoszonego konkursu ofert
- liczba badań ankietowych i ilość osób biorący w nich udział
- liczba osób biorących udział w pielgrzymkach trzeźwościowych.

Cel 5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy, promocji i warunków sprzedaży napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Podejmowanie wobec sprzedawców napojów alkoholowych działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
2. Podejmowanie wobec przedsiębiorców posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych czynności kontrolnych, w tym kontroli oświadczeń przedkładanych do 31 stycznia o wartości sprzedaży napojów alkoholowych za rok poprzedni.
3. Podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania, w związku z naruszeniem art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi; występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Wskaźniki:

- liczba kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- liczba podjętych interwencji w związku z nieprzestrzeganiem zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- liczba wszczętych postępowań w związku z naruszeniem art. 13[^] i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Cel 6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej:

1. Dofinansowanie Klubu Integracji Społecznej.
2. Wspieranie zatrudnienia socjalnego osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od substancji psychoaktywnych, w tym przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie zadań z zakresu integracji społecznej:
 - a) wspieranie programów na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - b) integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wskaźniki:

- liczba uczestników klubu integracji społecznej dotkniętych problemem uzależnień,
- wysokość dofinansowania działalności klubu integracji społecznej.

Cel 7. Funkcjonowanie i działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszycach oraz bieżąca realizacja Programu.

1. Podejmowanie przez MKRPA czynności związanych z przyjmowaniem i realizacją wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego względem osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu:
 - a) przeprowadzanie rozmów zmierzających do objęcia leczeniem osób podejrzewanych o uzależnienie od alkoholu,
 - b) przyjmowanie wniosków dotyczących kierowania osób podejrzewanych o uzależnienie od alkoholu na leczenie odwykowe,
 - c) motywowanie osób podejrzewanych o nadużywanie alkoholu do podjęcia leczenia,
 - d) kierowanie osób podejrzewanych o nadużywanie alkoholu na badanie przez biegłych sądowych celem wydania stosownej opinii,

- e) kompleksowe opracowywanie dokumentacji wymaganej przy kierowaniu wniosków do Sądu Rejonowego w Bartoszycach.
2. Zabezpieczenie pracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz wynagrodzeń dla członków Komisji.
 3. Udział członków Komisji w konferencjach, sympozjach, seminariach oraz szkoleniach, podnoszących ich kwalifikację.

Wskaźniki

- liczba spotkań Komisji
- liczba sprawozdań
- liczba otrzymanych przez MKRPA wniosków w sprawie objęcia osób podejrzewanych o nadużywanie alkoholu leczeniem odwykowym,
- liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące,
- liczba osób skierowanych przez MKRPA na badanie do biegłych sądowych,
- liczba wniosków skierowanych przez MKRPA do sądu w sprawie zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.

VI. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszycach.

VI. 1. Miejsce załatwiania spraw

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszycach została powołana Zarządzeniem Burmistrza Miasta Bartoszyce i wynika z art. 4¹ ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Siedzibą Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszycach jest Urząd Miasta w Bartoszycach. Obsługa administracyjna i koordynacja prac związanych z funkcjonowaniem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należą do zakresu działań Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki Uzależnień, która pełni funkcję Przewodniczącej Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

VI. 2. Zadania Komisji

- 1) Współpraca z Urzędem Miasta w Bartoszycach w zakresie realizacji zadań własnych gminy, wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
- 2) Inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii, które w szczególności obejmują:

- a) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz osób zagrożonych uzależnieniami,
 - b) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i/lub narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
 - c) wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.
- 3) Pomoc rodzinom osób uzależnionych od alkoholu (informowanie o możliwościach pomocy prawno – administracyjnej, chorobie alkoholowej i sposobach jej leczenia).
- 4) Tworzenie lokalnej koalicji organizacji, instytucji, osób fizycznych na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 6) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, wobec osób które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny w tym:
- a) udzielanie informacji o trybie kierowania na leczenie odwykowe,
 - b) informowanie o działalności instytucji, które mogą udzielić pomocy rodzinie z problemem alkoholowym, jak m.in. Sąd, Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, grupy wsparcia,
 - c) przyjmowanie podania o skierowanie na leczenie odwykowe osób zamieszkałych na terenie miasta Bartoszyce i prowadzenie dalszych działania zmierzających do zobowiązania do leczenia odwykowego osoby uzależnione od alkoholu,
 - d) zbieranie dokumentacji potwierdzającej problemy alkoholowe,
 - e) prowadzenie rozmów motywujących osoby uzależnione do podjęcia leczenia odwykowego,
 - f) prowadzenie z rodzinami osób uzależnionych od alkoholu wywiadów i rozmów wspierających,
 - g) kierowanie na badania psychologiczno-psychiatryczne do biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,

- h) rozpatrywanie oraz kierowanie do Sądu Rejonowego w Bartoszycach wniosków dotyczących zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu.
- 7) Opiniowanie projektu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
 - 8) Wydawanie opinii w formie postanowienia o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miasta, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.
 - 10) Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, w przypadku upoważnienia przez Burmistrza Miasta.
 - 11) Podejmowanie czynności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wszczynanie procedury Niebieskiej Karty.
 - 12) Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bartoszycach w zakresie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w oparciu o porozumienie oraz współpracę z innymi podmiotami, realizującymi zadania w obszarze spraw społecznych, zgodnie z kompetencjami.
 - 13) Podnoszenie kwalifikacji członków Komisji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach, konferencjach, seminariach i warsztatach.

VI. 3. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 1) Wynagrodzenie członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala się w wysokości 260 zł brutto miesięcznie.
- 2) Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za dodatkowe czynności takie jak:
 - przeprowadzenie rozpoznania problemu alkoholowego w rodzinie sporządzonego na podstawie rozmowy z osobą zgłaszaną, zgłaszającą lub świadkiem celem uzupełnienia dokumentacji i ewentualnego skierowania wniosku do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego 130 zł brutto.
 - reprezentowanie Komisji przed sądami w sprawach o zobowiązanie do leczenia odwykowego 50 zł brutto.
 - przeprowadzenie kontroli jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów

alkoholowych członek 50 zł brutto.

- dyżur członka Komisji w punkcie konsultacyjno- informacyjnym 50 zł brutto za godzinę.

- 3) Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 1 jest udział członków MKRPA w posiedzeniu, potwierdzony podpisem na liście obecności, natomiast w pkt 2 podstawą do wypłaty wynagrodzenia jest zrealizowanie konkretnego zadania związanego z pracą w Komisji na podstawie umowy, protokołów z kontroli.
- 4) Udział Przewodniczącego lub członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz grup roboczych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy odbywa się w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

VII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Źródła i zasady finansowania programu.

Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy Miejskiej Bartoszyce stanowiących dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Przewidziane na rok 2022 nakłady finansowe wynoszą aktualnie **402.830,87 zł**, z tego: kwota przewidziana na przeciwdziałanie alkoholizmowi wynosi **398.230,87 zł**, natomiast kwota przewidziana na przeciwdziałanie narkomanii wynosi **4.600 zł**. Wysokość środków na realizację programu w latach kolejnych ustalana będzie w przyjmowanym corocznie budżecie.

Monitoring realizacji Programu

Realizacja Programu będzie podlegała monitoringowi, który polega na zbieraniu i analizowaniu informacji w celu ustalenia, czy wyznaczone w ramach Programu zadania są realizowane zgodnie z założonym planem. Po zakończeniu realizacji zadań podmioty biorące udział w realizacji Programu zobowiązane są do przedstawienia sprawozdań, przeprowadzenia ewaluacji rezultatów swojej działalności oraz składania wyjaśnień i uzupełnień do przebiegu zadania, na wniosek osób kontrolujących realizację zadania publicznego i monitorujących jego realizację.

Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie poprzez:

- a) sporządzanie raportu z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego

realizacji, z zaznaczeniem wysokości środków finansowych. Raport przedstawiony zostanie Radzie Miasta przez Burmistrza Miasta Bartoszyce w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

2) przygotowania i przesłania do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Programu, sporządzanej na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

Realizatorzy i Partnerzy Programu

Koordinację realizacji Programu prowadzi Burmistrz Miasta Bartoszyce poprzez Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki Uzależnień.

Ze względu na wielopłaszczyznowe oddziaływanie problemów uzależnień na społeczeństwo miasta Bartoszyce, przyjęto szeroką listę partnerów i realizatorów programu: szkoły, przedszkola i placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, służby mundurowe, podmioty i instytucje realizujące zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w ramach swoich zadań statutowych, organizacje pozarządowe, kluby sportowe, organizacje kościelne, placówki wsparcia dziennego, Sąd Rejonowy w Bartoszczycach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszczycach, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia „Szansa” w Bartoszczycach i lokalne media.

